

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 10. joulukuuta 2019
(OR. en)

14945/19

SOC 794
EMPL 605
EDUC 477
JEUN 145

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähettiläjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Valtuuskunnat
Ed. asiak. nro:	14646/19
Asia:	Osallistavat työmarkkinat haavoittuvassa työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden työllisyyden parantaminen – Neuvoston päätelmät

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena neuvoston päätelmät edellä mainitusta aiheesta. Ne hyväksyttiin 10. joulukuuta 2019 pidetyssä TSTK-neuvoston istunnossa.

**Neuvoston päätelmät osallistavista työmarkkinoista:
haavoittuvassa työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden työllisyyden parantaminen**

Euroopan unionin neuvosto

TOTEAA seuraavaa:

1. Kaikkien ihmisten työllistymismahdollisuuksien parantaminen on yksi Euroopan unionin tunnustetuista tavoitteista¹. Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarissa korostetaan myös jokaisen oikeutta saada apua omien työllisyysnäkömiensä parantamiseksi ja itsensä työllistämisen helpottamiseksi ja työmarkkinoille pääsyn parantamiseksi. Lisäksi työntekijöitä suojellaan EU:ssa uskontoon tai vakaumukseen, ikään, sukupuoleen, seksuaaliseen suuntautumiseen, vammaisuuteen sekä rotuun tai etniseen alkuperään perustuvalta syrjinnältä. Joissakin EU:n säädöksissä säädetään myös sukupuolinäkökulman valtavirtaistamista koskevista lausekkeista.
2. Työvoimapula, erityisesti osaavan työvoiman puute, vaikuttaa kielteisesti talouskasvuun, tuottavuuteen ja Euroopan kilpailukykyyn. Sen vuoksi on tärkeää pohtia, miten voidaan edistää sellaisten henkilöiden työllistymistä, jotka ovat tällä hetkellä työmarkkinoiden ulkopuolella tai jotka eivät pysty hyödyntämään mahdollisuuksiaan tietyn epäedullisen tekijän tai työympäristön esteiden, kuten esteettömyysongelmien, vuoksi. Haavoittuvassa työmarkkina-asemassa olevat henkilöt ovat usein vajaakäytössä oleva voimavara; integroimalla heidät työmarkkinoille voidaan merkittävästi lisätä kokonaistyöllisyysastetta, sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja osallisuutta.

¹ Konsolidoitu sopimus Euroopan unionista, I osasto, 3 artiklan 3 kohta ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan II osasto, 15 artikla.

3. Työstä tulee tuloja, ja se luo erityisen sosiaalisen roolin työntekijänä tai itsensä työllistäjänä. Jotkin erityisryhmät ovat edelleen haavoittuvassa asemassa työmarkkinoilla. Esimerkiksi vammaisten henkilöiden, ikääntyneiden työntekijöiden, matalan osaamistason työntekijöiden ja pitkäaikaistyöttömien, nuorten, erityisesti työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten, hoivavelvollisten, romanien ja maahanmuuttajataustaisten henkilöiden, erityisesti laillisesti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten, osallistumiseen ja osallistamiseen liittyy erityisiä haasteita. Erityisiä haasteita liittyy myös työmarkkinoiden sitkeään sukupuolten väliseen kuiluun ja haavoittuvassa asemassa olevien maaseudun ihmisten kohtaamiin vaikeuksiin.
4. Työmarkkinoille pääsy ja työmarkkinoille osallistuminen ovat erityisen tärkeitä haavoittuvassa työmarkkina-asemassa oleville ja etenkin vammaisille henkilöille. Ilman työmarkkinoille pääsyä ja osallistumista he saattavat kokea enemmän sosiaalista eristyneisyyttä, leimautumista ja taloudellisia rasitteita verrattuna henkilöihin, joilla ei ole vammaa tai joilla on parempi työmarkkina-asema. Lisäksi epäedullisten tekijöiden kasautuminen lisää entisestään pitkäaikaistyöttömyyden, työvoiman ulkopuolelle jäämisen tai työmarkkinoilta putoamisen riskiä.
5. EU ja kaikki sen jäsenvaltiot ovat vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen² sopimuspuolia, ja yleissopimuksen 27 artiklassa velvoitetaan sopimusvaltiot siihen, että ne "turvaavat työnteko-oikeuden toteutumisen ja edistävät sitä" muun muassa luomalla ja tarjoamalla monipuolisia mahdollisuuksia työllistyä, myös itsensä työllistäjänä. Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteessa 17 todetaan, että "vammaisilla on oikeus ihmisarvoisen elämän varmistavaan toimeentulotukeen, työmarkkinoille ja yhteiskuntaan osallistumisen mahdollistaviin palveluihin ja heidän tarpeisiinsa mukautettuun työympäristöön". Lisäksi jäsenvaltioiden olisi mainitun yleissopimuksen 28 artiklan mukaisesti toteutettava toimenpiteitä, joilla turvataan vammaisten henkilöiden oikeus sosiaaliseen suojeluun ja edistetään sitä.

² Vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva yleissopimus ja sen valinnainen pöytäkirja (A/RES/61/106), hyväksytty 13. joulukuuta 2006.

KOROSTAA seuraavaa:

6. Koska haavoittuvassa työmarkkina-asemassa olevat ihmiset kohtaavat monenlaisia haasteita, tarvitaan aktiivista osallistamista, jossa painottuvat sukupuolten tasa-arvon huomioon ottavat räätälöidyt toimenpiteet. On tärkeää tarjota monialaisia ja moniammatillisia palveluja, joilla varmistetaan erilaisten laadukkaiden, kohtuuhintaisten ja saavutettavien työllisyys-, terveys- ja sosiaalipalvelujen saatavuus, mukaan lukien asuminen, lastenhoito, sosiaalinen suojelu ja tuettu työllistyminen. Vammaisille henkilöille tarjotuissa palveluissa olisi kiinnitettävä huomiota kysymyksiin, jotka liittyvät saavutettavuuteen ja kohtuullisiin mukautuksiin³. Tarvitaan myös ohjausta ja kannustimia, jotka mahdollistavat osallistumisen elinikäiseen oppimiseen. On myös tärkeää keskittyä ennaltaehkäisyyn, kuten varhaisvaroitusjärjestelmiin. Erityisesti julkisyhteisöillä, kuten sosiaalipalveluilla ja julkisilla työvoimapalveluilla, on keskeinen rooli yksilöllisen ja kokonaisvaltaisen tuen tarjoamisessa varhaisessa vaiheessa.
7. Keskitetyt asiointipisteet yhdistettynä kauimpana työmarkkinoista oleville suunnattuihin tavoittamistoimiin ovat ratkaisevan tärkeitä kaikille käyttäjille. Tehokas koordinointi edellyttää tietojen jakamista ja tehostettua yhteistyötä eri palvelujen, erityisesti työllisyys- ja sosiaalipalvelujen, ja muiden toimijoiden, erityisesti kansalaisyhteiskunnan ja tarvittaessa työmarkkinaosapuolten ja oppilaitosten, välillä.

³ Neuvoston 27. marraskuuta 2000 hyväksymän direktiivin 2000/78/EY 5 artiklassa todetaan, että työnantajan on toteutettava asianmukaiset ja kulloistenkin tarpeiden mukaiset toimenpiteet, jotta vammaiset voivat päästä johonkin toimeen, harjoittaa sitä ja edetä urallaan tai saada koulutusta, jollei näistä toimenpiteistä aiheudu työnantajalle kohtuutonta rasitetta.

8. Mahdollisuus laadukkaaseen elinikäiseen oppimiseen on erityisen tärkeää jatkuvasti muuttuvassa työelämässä, myös aloilla, joilla on mahdollisuuksia työllisyyden kasvuun. Työnantajilla on tärkeä rooli työntekijöidensä, myös haavoittuvassa asemassa olevien, täydennys- ja uudelleen koulutuksessa. Heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymistä helpottavia tehokkaita toimenpiteitä voisivat olla osaamisen arviointi, täydennys- ja uudelleen koulutustarpeiden määrittäminen, parempi hankittujen tietojen ja taitojen tunnustaminen ja validointi, uraohjauksen ja -neuvonnan tarjoaminen sekä ammatillisen kuntoutuksen ja kohtuullisten mukautusten tarjoaminen vammaisille henkilöille. Lisäksi kohdennettu yrittäjyyskoulutus ja startup-tuki voivat olla ratkaisu joillekin haavoittuvassa asemassa oleville henkilöille. On myös syytä harkita työn vastaanottamisen taloudellisia kannustimia ja etuusloukkujen poistamista.
9. Työnantajat voivat saada apua ja tukea haavoittuvassa työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden palkkaamiseen esimerkiksi tiedotustoimien, työpaikan mukauttamistarpeiden määrittämisen, esteettömyyden ja kohtuullisen mukauttamisen varmistamista koskevan neuvonnan sekä työhönsijoittumisen jälkeisten tukipalvelujen muodossa. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä avustavien teknologioiden ja tietoteknisten ratkaisujen saatavuuteen ja saavutettavuuteen. On syytä harkita verokannustimia, kuten työhönottotukia. Epäedullisessa asemassa olevien henkilöiden mahdollisuuksia voidaan parantaa edistämällä myönteistä työpaikkakulttuuria, joka suosii osallistavia käytäntöjä, kuten syrjimättömiä ja osallistavia rekrytointiprosesseja, ja joka tarjoaa tukea ja koulutusta monimuotoisuustaidoissa.

10. Uuden teknologian, digitalisaation ja yleisesti työelämän muutosten olisi hyödytettävä jokaista. Olemassa olevaa eriarvoisuutta olisi torjuttava erilaisin toimenpitein. On tärkeää selvittää, miten digitalisaatio vaikuttaa haavoittuvassa työmarkkina-asemassa oleviin työntekijöihin ja työnhakijoihin sekä heidän mahdollisuuksiinsa täydennys- ja uudelleenoulutukseen, ottaen huomioon sukupuoleen liittyvät työllisyysvaikutukset. Uudet teknologiat, tekoälyn käyttö mukaan luettuna, tarjoavat vammaisille henkilöille huomattavia mahdollisuuksia edellyttäen, että ne ovat saavutettavia ja kohtuuhintaisia, osallistavat vammaisia henkilöitä eivätkä johda syrjiviin käytäntöihin.
11. Toimintamuodot, jotka tarjoavat joustavuutta työmäärän, työaikojen ja työn suorittamispaikan suhteen – itsensä työllistäminen mukaan luettuna – voivat paremmin sovittaa yhteen vammaisuuden ja päivittäisen elämän. Lisäksi alusta- ja keikkatalous voivat luoda uusia työllistymismahdollisuuksia haavoittuvassa työmarkkina-asemassa oleville. Jotta nämä mahdollisuudet voitaisiin hyödyntää kaikilta osin, työpaikkojen laatu ja pysyvyys sekä saavutettavuus olisi kuitenkin varmistettava asianmukaisella työsuhtesuojelella.
12. Yhteisötalous ja erityisesti sosiaaliset yritykset voivat olla erityisen hyödyllisiä tuettaessa haavoittuvassa asemassa olevia henkilöitä, jotka valmistautuvat ja osallistuvat työmarkkinoille. Sosiaalisilla yrityksillä voi olla keskeinen rooli kestävien työpaikkojen luomisessa ja yhteiskuntaan integroitumista helpottavina tekijöinä. Työpaikkojen tarjoamisen lisäksi ne voivat kehittää osaamista ja edistää aktiivista kansalaisuutta ja siten parantaa näiden henkilöiden työllistyvyyttä valtavirtaa edustavissa yrityksissä.
13. Viranomaiset voivat parantaa haavoittuvassa työmarkkina-asemassa olevien eri väestöryhmien työllisyyttä ottamalla huomioon sosiaaliset seikat ja erityisesti soveltamalla työllisyyskriteerejä julkisissa hankintamenettelyissä.
14. EU:n rahastoilla, erityisesti Euroopan sosiaalirahastolla, on keskeinen merkitys haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden tavoittamisessa ja auttamisessa, jotta he voisivat sekä osallistua työmarkkinoille että olla osallisina yhteiskunnassa. Ne voivat esimerkiksi edistää sosiaalisia innovaatioita ja toteuttaa monialaisia hankkeita.

Pyytää jäsenvaltioita niiden toimivallan mukaisesti sekä kansalliset olosuhteet ja työmarkkinaosapuolten rooli ja riippumattomuus huomioon ottaen

15. jatkamaan sellaisten osallistavien ja kattavien työllisyys- ja sosiaalipolitiikkojen kehittämistä, joissa kiinnitetään huomiota haavoittuvassa asemassa oleviin ihmisiin ja joilla pyritään helpottamaan heidän pääsyään työelämään ja työssä pysymistään sekä autetaan mukautumaan työmarkkinoiden, myös alueellisten, paikallisten ja alakohtaisten työmarkkinoiden, muuttuviin tarpeisiin. Tässä yhteydessä olisi kiinnitettävä erityistä huomiota maaseutualueisiin;
16. suunnittelemaan tällaiset politiikat yhdennetyllä tavalla, jossa otetaan huomioon sukupuolten tasa-arvonäkökulma, ja siten, että keskitytään varhaiseen puuttumiseen, jotta jo ennestään haavoittuvassa työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden joutuminen entistä heikompaan asemaan voitaisiin estää; edistämään ansioiden ja sosiaaliturvaetuuksien vuorovaikutusta siten, että ihmiset saadaan osaksi työvoimaa ja työnteosta tehdään kannattavaa;
17. parantamaan monialaisten, moniammatillisten ja matalan kynnyksen palvelujen saatavuutta haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden, myös vammaisten henkilöiden, keskuudessa. Näihin voisivat kuulua keskitetyt asiointipisteet ja yksilölliset palvelut, kuten työvalmennus, erilaiset tuet ja työnantajille tarjottavat palvelut. Tämä edellyttäisi parempaa koordinointia ja vahvempia kumppanuuksia eri toimijoiden välillä tavoittamistoimissa sekä työhönsijoittumista edeltävässä ja sen jälkeisessä vaiheessa. Tällaisia toimijoita voivat olla julkiset ja yksityiset työvoimapalvelut, koulutuksen tarjoajat, terveys- ja sosiaalipalvelujen tarjoajat, kansalaisyhteiskunta, vammaisia henkilöitä edustavat järjestöt mukaan luettuina, sekä työnantajat ja työmarkkinaosapuolet;
18. edistämään haavoittuvassa työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden, myös vammaisten henkilöiden, parissa työskentelevien eri palveluyksiköiden valmiuksien kehittämistä ja kannustamaan politiikkakokeiluja työnantajien, asiaankuuluvien julkisten palvelujen, kansalaisyhteiskunnan järjestöjen ja työmarkkinaosapuolten kanssa;

19. tehostamaan toimiaan taitojen parantamisesta annetun suosituksen täytäntöönpanemiseksi ja edistämään räätälöityä koulutusta ja elinikäistä uraohjausta ja neuvontaa haavoittuvassa asemassa oleville henkilöille, jotta erityisesti työpaikalla tapahtuvaa jatkuvaa oppimista voidaan helpottaa; tarjoamaan mahdollisuuksia päivittää työmarkkinoiden kannalta relevanttia osaamista, yrittäjyyteen liittyvät uravaihtoehdot mukaan luettuina, ja edistämään työnantajien sitoutumista täydennys- ja uudelleen koulutukseen;
20. lisäämään tietoisuutta työnantajien keskuudessa ja kehittämään palveluja, jotka auttavat työnantajia tarjoamaan haavoittuvassa asemassa oleville henkilöille, erityisesti vammaisille henkilöille, enemmän laadukkaita työtarjouksia ja mahdollisuuksia työpaikalla tapahtuvaan koulutukseen, muun muassa kannustinjärjestelmien, työn räätälöinnin, kohtuullisten mukautusten ja työympäristöjen esteettömyyden avulla ja käyttämällä esimerkiksi avustavia teknologioita;
21. edistämään osallistavampia rekrytointiprosesseja ja pyrkimään tätä silmällä pitäen siihen, että työvoimapalveluja ja työnhakijoiden ja työpaikkojen kohtaamista parannetaan; antamaan tarvittaessa työnantajille tietoa saatavilla olevista taloudellisista kannustimista;
22. hyödyntämään täysimääräisesti asiaankuuluvia EU:n rahoitusvälineitä, erityisesti Euroopan sosiaalirahastoa, aktiivisen osallisuuden politiikkojen täytäntöönpanossa ja haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden, myös vammaisten henkilöiden, työmarkkinoille integroitumisen parantamisessa.

PYYTÄÄ JÄSENVALTIOITA JA EUROOPAN KOMISSIOTA niiden toimivallan mukaisesti sekä kansalliset olosuhteet ja työmarkkinaosapuolten rooli ja riippumattomuus huomioon ottaen

23. pohtimaan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteiden toteuttamista edistettäessä, miten työmarkkinoiden osallistavuutta ja haavoittuvassa työmarkkina-asemassa olevien tilannetta voidaan kohentaa, jotta heidän osaamistaan ja työllistymisnäkömiään voidaan parantaa yhdenvertaisesti muiden kanssa ja siten lisätä sellaisten henkilöiden määrää, joilla on työmarkkinoilla tarvittavaa osaamista;

24. ottamaan työmarkkinaosapuolet ja kansalaisyhteiskunta paremmin mukaan sellaisten politiikkojen ja strategioiden suunnitteluun ja toteuttamiseen, joilla pyritään varmistamaan haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden, myös vammaisten henkilöiden, kestävä integroituminen työmarkkinoille;
25. lisäämään kaikkien tahojen, erityisesti työnantajien ja työvoimapalvelujen, tietoisuutta siitä, miten työmarkkinoiden osallistavuutta ja saavutettavuutta voidaan parantaa, esimerkiksi antamalla myönteisiä esimerkkejä;
26. tutkimaan uusien teknologioiden ja työn uusien muotojen, myös alustatyön, mahdollisuuksia luoda uusia tilaisuuksia haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden integroimiseksi työmarkkinoille ottaen samalla huomioon työolojen laadun, terveyden ja turvallisuuden sekä riittävän sosiaalisen suojelun saatavuuden;
27. tukemaan sosiaalisten yritysten kehittämistä ja parantamaan niiden toimintaedellytyksiä, tarvittaessa myös niiden oikeudelliseen ympäristöön ja rahoituksen saantiin liittyviä edellytyksiä; ja antamaan yhteisötaloudelle enemmän näkyvyyttä;
28. harkitsemaan lisätoimenpiteitä ja positiivisia erityistoimia, mukaan lukien sosiaalisesti vastuulliset julkiset hankintamenettelyt, jotta heikossa työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden palkkaamista voitaisiin edistää;
29. tehostamaan edelleen kaikkien asiaankuuluvien suositusten täytäntöönpanoa, mukaan lukien suositus työmarkkinoilta syrjäytyneiden aktiivisen osallisuuden edistämisestä ja suositus pitkäaikaistyöttömien integroitumisesta työmarkkinoille; kiinnittämään nuorisotakuun täytäntöönpanossa erityistä huomiota heikommista lähtökohdista tulevien nuorten, kuten maahanmuuttajataustaisten henkilöiden, vammaisten henkilöiden tai hoivavelvollisten tavoittamiseen;

30. parantamaan tarvittaessa tietosuojasäännösten mukaista tiedonkeruuta haavoittuvassa työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden, erityisesti vammaisten henkilöiden, työllisyystilanteesta.⁴

Pyytää Euroopan komissiota:

31. kiinnittämään erityistä huomiota haavoittuvassa työmarkkina-asemassa oleviin henkilöihin, myös vammaisiin henkilöihin, ja hyödyntämään olemassa olevia mekanismeja kaikissa asiaankuuluuissa politiikoissa ja aloitteissa, kuten mahdollisissa tulevilla eurooppalaisissa työllisyys- ja kasvustrategioissa ja eurooppalaisessa ohjausjaksossa, sekä eri rahoitusvälineiden, erityisesti Euroopan sosiaalirahaston, yhteydessä;
32. tukemaan edelleen keskinäistä oppimista ja hyvien käytäntöjen jakamista jäsenvaltioiden kesken.

PYYTÄÄ TYÖLLISYYSKOMITEAA JA SOSIAALISEN SUOJELUN KOMITEAA

33. tekemään yhteistyötä Euroopan komission kanssa vammaisia henkilöitä koskevien tietojen saatavuuden parantamiseksi ja käyttämään saatavilla olevia tietoja haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden työllistämistä ja aktiivista osallistamista koskevassa työssään, myös aihekohtaisessa ja tilastollisessa analyysissä, eriteltyinä sukupuolen mukaan ja, jos saatavilla, vammaisuuden ja ikäryhmien mukaan;
34. jatkamaan tarvittaessa haavoittuvassa työmarkkina-asemassa olevia henkilöitä, myös vammaisia henkilöitä, koskevien jäsenvaltioiden tulosten ja politiikkojen aihekohtaista ja maakohtaista monenvälistä valvontaa.

⁴ EU:n tilastot ovat valinneet vammaisuuden määritelmän, joka perustuu itse ilmoitettuun vammaisuuteen ja sen aiheuttamiin toimintarajoituksiin. Vaikka tällaista määritelmää on käytetty työvoimatutkimuksen lisäkysymyksissä, sitä ei ole varsinaisessa työvoimatutkimuksessa. Kattavien ja tuoreiden tietojen puuttuminen rajoittaa monien uudistusten ja aloitteiden vertailua. Kansallisissa tutkimuksissa käytetään muita määritelmiä. Saatavilla on joitakin tulo- ja elinolotilastoihin (SILC) pohjautuvia vammaisuutta ja työllisyyttä koskevia tietoja.

Viiteasiakirjat

1. EU:n toimielinten välinen

- Toimielinten välinen julistus Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarista, allekirjoitettu 17 päivänä marraskuuta 2017 (13129/17)

2. Unionin lainsäädäntö:

- Neuvoston direktiivi 2000/43/EY, annettu 29 päivänä kesäkuuta 2000, rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumattoman yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta
- Neuvoston direktiivi 2000/78/EY, annettu 27 päivänä marraskuuta 2000, yhdenvertaista kohtelua työssä ja ammatissa koskevista yleisistä puitteista
- Neuvoston direktiivi 2006/54/EY, annettu 5 päivänä heinäkuuta 2006, miesten ja naisten yhtäläisten mahdollisuuksien ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta työhön ja ammattiin liittyvissä asioissa
- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/882, annettu 17 päivänä huhtikuuta 2019, tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimuksista

2. Neuvosto

- Neuvoston suositus, annettu 22 päivänä huhtikuuta 2013, nuorisotakuun perustamisesta (2013/C 120/01)
- Neuvoston suositus, annettu 15 päivänä helmikuuta 2016, pitkäaikaistyöttömien integroitumisesta työmarkkinoille (2016/C 67/01)
- Neuvoston suositus, annettu 19 päivänä joulukuuta 2016, taitojen parantamisesta: uusia mahdollisuuksia aikuisille (2016/C 484/01)
- Neuvoston suositus, annettu 8 päivänä marraskuuta 2019, sosiaalisen suojelun saatavuudesta työntekijöiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien kannalta (2019/C 387/01)

- Neuvoston päätelmät "Kohti osallistavampia työmarkkinoita" (7017/15), 9. maaliskuuta 2015
- Neuvoston päätelmät yhteisötalouden edistämisestä Euroopan taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen veturina (15071/15), 7. joulukuuta 2015
- Neuvoston päätelmät "Köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjunta: Integroitu lähestymistapa" (10434/16), 16. kesäkuuta 2016
- Neuvoston päätelmät "Vastaus komission luetteloon toimista hlbt-i-henkilöiden tasa-arvon edistämiseksi" (10417/16), 16. kesäkuuta 2016
- Neuvoston päätelmät "Kohti työnteon kannattavuutta edistäviä strategioita" (9647/17), 15. kesäkuuta 2017
- Neuvoston päätelmät hyvinvointitaloudesta (13171/19), 24. lokakuuta 2019

3. Euroopan komissio

- Komission suositus 2008/867/EY, annettu 3 päivänä lokakuuta 2008, työmarkkinoilta syrjäytyneiden aktiivisen osallisuuden edistämisestä
- Tiedonanto "Euroopan vammaisstrategia 2010–2020: Uudistettu sitoutuminen esteettömään Eurooppaan" (KOM(2010) 636 lopullinen)
- Komission Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle toimittama tiedonanto "Kasvua ja yhteenkuuluvuutta tukevat sosiaaliset investoinnit, mukaan luettuna Euroopan sosiaalirahaston täytäntöönpano vuosina 2014–2020" (COM(2013) 83 final)

4. Muut

- YK:n yleissopimus, hyväksytty 13 päivänä joulukuuta 2006, vammaisten henkilöiden oikeuksista